

LINGUISTICS AND TRANSLATION STUDIES.
МОВОЗНАВСТВО І ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВО

УДК 811

<https://doi.org/10.31548/philolog2022.01.005>

НОВІ ТЕРМІНОЛОГІЧНІ ОДИНИЦІ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЇХ ФУНКЦІОНУВАННЯ У МОВІ
NEW TERMINOLOGICAL UNITS AND PECULIARITIES OF THEIR FUNCTIONING IN THE
LANGUAGE

I. I. ВАКУЛИК, кандидат філологічних наук, доцент кафедри
журналістики та мовної комунікації

I. I. VAKULYK, PhD in Philology, Associate Professor, Department of Journalism
and Language Communication

E-mail: vakulyk@ukr.net

<https://orcid.org/0000-0002-4812-7719>

Національний університет біоресурсів і природокористування України, м. Київ, Україна
National University of Life and Environmental Sciences of Ukraine, Kyiv, Ukraine

Актуальність. У роботі досліджено сучасні номени, які увійшли до термінологічної системи організованим лексичним масивом, і з метою мовної економії використовуються в інших предметних сферах. Авторка намагається провести розмежування між детермінологізацією і полісемією новітніх термінів, які виникли на початку третього тисячоліття у зв'язку із поширенням коронавірусної хвороби, а також російсько-української війни. **Мета дослідження** – проаналізувати особливості функціонування у науковому обігові деяких нових термінологічних одиниць, що з'явилися у нашому повсякденні, спричинені появою Ковіду та несподіваною агресією рф щодо України. **Матеріали і методи дослідження.** У роботі використано структурно-типологічний підхід до мовних універсалій у синхронно-діахронному зрізі, що обумовлено комунікативним дискурсом і простежується на лексичному рівні.

Обговорення. Новотвори, які з'являються у лексичній, є наслідком номінації, завдяки якій співвідносяться мовні одиниці і об'єкти, котрі вони позначають. Отже існують позалінгвістичні явища, віддзеркалені в існуючих реаліях. Термін Covid-19 із надзвичайною швидкістю увірвався у вир наукового обігу, інтегрувався у сучасних мовах, пройшов графічну адаптацію, прихопивши із собою «призабуті» терміни. З'ясовано особливості поширення неотермінів, що популяризовані за допомогою сучасних медіа, а також у зв'язку із розвитком новітніх технологій. Авторка намагається продемонструвати, як відбувається розмежування терміна і нетерміна, чи існують якісь межі функціонування термінів і загальнонаціональної лексики, торкається питання детермінологізації.

Висновки. Збільшення кількості термінологічних одиниць і, відповідно, обсягу новітніх термінологій, які їх обслуговують – наслідок так званих наукових революцій, котрі здійснюються під могутнім впливом фахових досліджень, які потребують висвітлення за допомогою лексики загальнонаціональної мови.

Ключові слова: Covid-19, російсько-українська війна, ЗМІ, термінологія, лексика, детермінологізація, семантизація.

Актуальність (Introduction). Для кожного з нас уже не є якоюсь надзвичайністю залучення до щоденного комунікативного обігу слів, запозичених з інших мов. І це вже не данина моді, це наша буденність – глобалізований світ виявився значно сильнішим за бажання і волю людей. Інформаційні трансформації, які відбуваються нині, змусили людство обрати новий вектор співіснування, що дало нові можливості, нові знання, нові

шляхи реалізації мрій та втілення бажань, а новітні застосунки, встановлені на наші гаджети, допомагають не лише визначити локацію, зафільмувати особливі моменти життя, але й виступають медіатором урегулювання відносин у процесі спілкування, подекуди хаотичного, спричиненого вибором сучасних змін.

Мови, перебуваючи у постійній взаємодії, інтенсивно впливають одна на одну. Відповідно і підсистеми мови

© I. I. Вакулик

знаходяться у постійному русі. Питання про шляхи, напрямки та інтенсивність міжмовних впливів залишаються актуальними для сучасного мовознавства. Простежується активізація досліджень, пов'язаних із вивченням термінологічних систем різних мов та поглибленими термінологічними студіями.

Аналіз останніх досліджень та публікацій (Analysis of recent researches and publications). Більшість термінологічних досліджень спрямовані на те, аби розглядати терміни у контексті когнітивної парадигми (наприклад, вивчення номінації, процесів термінотворення та їх інтерпретації, моделювання структур, дослідження семантичних процесів, реконструкції мотиваційних типів – усіх тих чинників, які застосовуються при комбінованих дослідженнях і ґрунтуються на доробку теорій психолінгвістики, семіотики, когнітивної семантики, граматики). Тут варто згадати публікації І. Кочан [9-10], Л. Симоненко [14-15], А. Крижанівської [11], В. Іващенко [6-7], В. Широкова [18], В. Лейчика [12], В. Даниленко [4], Р. Кобріна, В. Головіна [3], О. Суперанської, Є. Карпіловської [8], Т. Кияка [8], І. Вакулик [2], І. Колеснікової, К. Городенської [16], О. Балалаєвої [19], Н. Кравченко, О. Чайки [20-21] та інших науковців, які демонструють багатоаспектність використання поняття «термін» у різних галузях науки, допомагають фаховому спілкуванню, подають установи та рекомендації щодо укладання галузевих словників, а також демонструють правильне й варіативне використання термінів у словообігу.

Матеріали та методи дослідження (Materials and methods of research). У роботі використано структурно-типологічний підхід до мовних універсалій у синхронно-діахронному зрізі, що обумовлено комунікативним дискурсом і простежується на лексичному рівні. **Мета нашого дослідження (Purpose)** полягає в тому, аби проаналізувати особливості функціонування у науковому обігові деяких нових термінологічних одиниць, що з'явилися у нашому повсякденні, спричинені появою Ковіду, а також унаслідок воєнних дій країни-агресорки, що розгорнулись на території НЕЗАЛЕЖНОЇ

СУВЕРЕННОЇ ДЕРЖАВИ України.

Результати дослідження та їх обговорення (Results of the research and their discussion). Те нове, що виникає в мові, постає в лексиці, яка, будучи засобом номінації, тобто позначення предметів та явищ дійсності, відбиває виникнення нових реалій (позалінгвістичних явищ), або передає зміни, що відбуваються в існуючих реаліях. Світ, що оточує нас, настільки багатогранний і неосяжний, що неможливо навіть скласти весь перелік нових термінів, які увійшли до вжитку за останні п'ять-десять років. Поглянемо хоча б галузі знань, про які найчастіше згадується у науковій літературі – мистецтво, біологія, фізика, хімія, інформаційні технології, медицина, психологія, математика, географія, мова тощо. І цей список можна продовжувати й удосконалювати. Однак усіх дослідників можна об'єднати єдиним гаслом – наука вимагає повного перегляду у зв'язку із глобальним розвитком, і, відповідно, мовна перебудова повинна зазнавати і зазнає суттєвих змін (загадаймо, що за законами фізики, ми не можемо втратити інформацію на психологічному рівні; вона не може зникнути аж ніяк!).

Більшість науковців зазначають, що глобальний світ – надзвичайно інформатизований світ, про що неодноразово йшлося у наших публікаціях упродовж 2016-2021рр. на сторінках вітчизняних і закордонних монографій, статтях та виступах на конференціях. У контексті світової науки лінгвістичні проблеми термінотворення щоразу еволюціонували відповідно до кодування новітнього інформаційного простору та його концептуальної презентації у конкретних мовах.

Інтегративні процеси наукової сфери торкнулися і військової термінології, оскільки когнітивно-прагматичні дослідження є раціонально значущими для формування міжгалузевих комунікацій та пов'язані із семантичною компресією чи декомпресією. Наукова термінологія, як зазначає Т. Панько, це явище породження людської думки, національної за своїми витоками і міжнародної за своїм поширенням. Відповідно, наукова мова вивчає поведінку взаємодіючих мовних мікросистем і декодує

наявний у мові науковий стиль [2; 9; 10].

Covid-19, що так стрімко й несподівано увірвався в життя людей різних держав, різних національностей, різних віросповідань, і вже упродовж двох років вирує на планеті, продемонстрував кожному з нас нові можливості співіснування та спілкування. Науковці усього світу згуртувалися навколо нового поняття, вишукуючи моделі подолання новітньої хвороби людства. Відповідно, це відразу віддзеркалилось на нашому лексиконі. Так іменник «вакцина» у 2021 році набув надзвичайної популярності, був затребуваним у різноманітних сайтах (нанотехнології, медицина, праця, побут тощо), про що свідчить частотність згадок слова (порівняно з 2019 роком зростає на 1048%, а з 2020 – на 601%, цю інформацію нам надано за даними аналітичного порталу «Слово і діло»).

Тож реалією сьогодення, за визначенням ВООЗ, офіційно у 2020 році став *Ковід* (паралельно у ЗМІ два роки тому, коли був ідентифікований вірус, використовували «Уханська пневмонія»), хоча зараз медики стверджують, що правильнішим буде вживання «коронавірусна хвороба». Феномен стрімкого поширення нової термінологічної одиниці обумовлений соціально-історичним контекстом, а ступінь адаптації терміна зростає у геометричній прогресії до ступеня розповсюдження хвороби у всьому світі. І в цьому полягає багатство мови – здатність виражати реальність у всій її складності. Термін Covid-19 інтегрувався у сучасні мови, пройшов надшвидку графічну адаптацію, прихопивши із собою і давно забуті «вакцина», «пандемія», «епідемія», «паспорт», «імунізація», «дезінфекція», «імунітет», «інфекція», «ізоляція», «респіратор», «вірус», «зона», «пневмонія», «легенева недостатність», «респіраторний синдром» чи спеціально вживані типу «біобанк», «скринінг», «бустер», «аносмія», «авгестія», «імуногенність» тощо.

Із новим звучанням на вустах майже кожного жителя планети були «нульовий пацієнт», «катастрофічна шкода», «протокол дій», «надзвичайна ситуація», «ендемичний потенціал», «хвилі пандемії», моральний стрес», «глобальне

випробування», «агресія шторму», «безпека пацієнтів», «охорона здоров'я», «моніторинг даних», «штучна вентиляція», «цифрова автократія», «вентиляційна підтримка», «дефіцит кисню» тощо. Власне такими були ключові імперативи у пошуковій літературі в PubMed, MEDLINE та Embase, де виявлено 10910 статей, опублікованих між 2000 і 2021 роками, які включали терміни, пов'язані із варіантами терміносполук щодо COVID-19 або охорони здоров'я.

Ми також можемо говорити про асиметричний дуалізм мовного знаку, котрий призводить до вичленювання у термінології семантичних процесів, які, у свою чергу, впливають на проблему уніфікації термінів і формування номенклатури у зв'язку з відкритістю і динамізмом терміносистем. Отже, йдеться про синонімію, яка також набула особливого звучання в нових умовах розвитку суспільства. Особливо це стала «відчутним» у зв'язку з упровадженням у фармацевтичний обіг різних назв одних і тих самих медичних препаратів залежно від фірми-виробника чи країни-виробника. Основні причини побутування синонімів у науковому професійному колі фармацевтів презентують два види синонімії, властиві сучасній фармацевтичній термінології – внутрішньогалузеву та міжгалузеву; також існують позамовні чинники виникнення синонімів, які властиві термінологічним стандартам. Це ще раз підкреслює твердження: синонімія властива термінології і номенклатурним синтаксичним конструкціям зокрема. У новітніх лінгвістичних дослідженнях дедалі частіше з'являються визначення еквівалентної синонімії. Враховуючи факт існування хімічної і тривіальної номенклатур у лікарській практиці, науковці уводять поняття особливого виду синонімії – біноменклатурної.

Вже за два роки поширення всесвітньої пандемії ми не лише ознайомились із основними принципами номінації лікарських препаратів анальгетичної та антипіретичної дій, навчилися визначати кількісну характеристику синонімічних рядів наркотичних і ненаркотичних засобів, установлювати їх семантичну похідність, але й вибудовувати словотвірні ланцюжки

афіксів у складі ономаціологічних моделей синонімічних фармаконімів-композитів зі спільним базисом «жарозниження» та «знеболення».

У наш час розвиток цифрових компетенцій формує своєрідну екосистему навчання, здатну трансформуватись відповідно до викликів нашого життя. Чи то «консультативна» допомога через так звані *електронні перекладачі, чат-боти* чи інструмент послаблення навантаження під час депресій та відчуття тривоги, різних психофізіологічних станів; чи наповнення *віртуальних бібліотек* літературою (*індустрія книговидавництва* також включилась до процесу *діджиталізації*); чи управління персоналом (завдяки *пітчінгу* відкриваються нові можливості для бізнесу); чи модифікація навчання у *віртуальному просторі* – це наші виклики коронавірусної пандемії.

Сучасний світ сповнений суперечностей і контрастів, антиномій і парадоксів, що значною мірою віддзеркалюється у всіх сферах людського буття. Цивілізація завжди стоїть перед вибором спрямованості соціального або природного характеру. Ми можемо сліпо дослухатися до натовпу, визнаючи за вищі ті цінності, які визнає він, а можемо наважитися бути самими собою й жити, керуючись глибинним рівнем свого ества. При цьому повинні пам'ятати, що наш самодостатній вибір формує парадигму не лише міжособистісного спілкування, але й впливає на формування діалогу у комунікативному просторі суспільства, визначає орієнтири комунікативної культури [2; 4].

Техногенні катастрофи, війни, природні катаклізми – чи не є вони породженням дій самого людства? Ми прагнемо досконалості у відношеннях, спілкуванні, у повсякденному побуті, вимагаємо від оточуючих поваги до нас самих, проте забуваємо про Его кожного з нас, яке також «завоює» навколишній простір. Інстинктивно підкоряючись тваринним «змаганням» (зможе вижити сильніший, спритніший, розумніший, передбачливіший, досвідченіший тощо), ми скеровуємо так звані стандартні імпульси у русло, де досить часто відбуваються конфлікти та непорозуміння,

з'являються натяки й глузування, формуються неприязнь та зневага. Власне вони і породжують такі моральні риси як боягузтво, малодушність, скнарність, жорстокість і злість. Проте *максимізація чеснот* набуває переваг у цьому двобої, де вишукувались на передній фланг м'якість, гідність, працьовитість, побожність, доблесть, мужність, дружелюбність, відкритість, легкість, завзятість, авторитет, лагідність, терплячість, стриманість, смиренність, розсудливість, віра, надія, любов тощо.

Такі синонімічні й антонімічні ряди людських якостей можна вибудовувати, коли йдеться про *інклюзію*, що стрімко увірвалась до нашого словообігу, проте здавна існувала у соціумі. Це так зване *безбар'єрне спілкування*, яке відбувається і на інформаційному, і освітньому, психологічному, і емоційному, і нормативному рівнях. Тобто у широкому контексті ми тлумачимо «правила гри» між членами суспільства, які повинні дотримуватись стратегії вибудови *толерантних відносин*.

Як ми бачимо, зміни сьогодення в українському соціумі жахливі. Ще однією реалією українського народу, наших міст та селищ стала невинуватана, нищівна, жорстока й непередбачувана війна, яка не лише поглинула людські долі, розчавила мирне життя, сповнене надій, породила пекельно-катастрофічні наслідки для буденного життя, та змусила весь цивілізований світ у новому ракурсі розглядати питання миру й безпеки, вона внесла також і корективи у дії міжнародної співдружності. А відтак концептуалізація термінологічних понять війни у контексті російської агресії набула особливої актуальності:

«гуманітарна катастрофа», «місто-герой», «місто героїв», «українські перемовники», «зачистка міста», «мілітаризувати», «гуманітарний конвой», «касетні боєприпаси», «корейський сценарій», «комендантська година», «гуманітарний коридор», «окупована територія», «артилерія», «заручники», «депортація», «солідарність», «ракетні удари», «повітряна тривога», «евакуаційний поїзд», «протитанкові комплекси», «гради», «оса», «безпілотники», «байрактари» та «джавеліни».

Інновації у лексиці – це, перш за все, віддзеркалення особливостей сучасного мислення та пошуки засобів їх мовного вираження. По-друге, такі «зрушення» обумовлені розширенням меж семантичних полів, які, ускладнюючись, набувають нового чи оновленого звучання. А вже про доцільність використання новотворів та ступінь їх засвоєння свідчитимуть укладені словникові статті майбутніх енциклопедій та словників. Так званий «неологічний бум», спричинений соціально-політичними реаліями російсько-української війни, на практиці породив «*рашизм*» (< англ. *russia, russian* – «раша» та італ. *fascismo* – «фашизм») як різновид тоталітарної фашистської ідеології, що ґрунтується на варварських засадах та протиставляє себе ліберально налаштованому суспільству і асоціюється із безмежним свавіллям, насильством, шовінізмом, наругою; «*колабораціонізм*», ще один термін сучасного політичного лексикону (< фр. *collaboration* – «співробітництво»), хоч і не новий за своїм трактуванням, проте із виразно-негативним контекстом – співпраця із ворогами-загарбниками; «*путінізм*» як домінуюча ідеологія політичної еліти рф із примарно-химерними та психічно-розладними навіюваннями щодо створення «руського міру»; «*україноцид*» (< Україна та лат. *caedere* – «вбивати»), що з'явився за 77 років мовчання після «*геноциду*» – цілеспрямовані дії щодо знищення всього українського та пов'язаний із вбивством української нації, загарбанням територіальних меж держави, тілесними та психічними ушкодженнями людей, що проживають на території України, насильницьким викраденням та передачею дітей завойовникові; за аналогією до термінів «*демільтаризація*», «*денацифікація*», «*деокупація*» утворився й інший «*депутінізація*».

Новотвори обумовлені соціальними зрушеннями у суспільстві, про що свідчать терміни типу «*Небесна сотня*», «*АТО*», «*Євромайдан*», «*анексія*», «*тітушки*», «*ватники*», «*Е-декларація*», «*Е-картка*». Цікавим, на нашу думку, є той факт, що ніхто із науковців не описував неологізми у процесі їх входження до загальнонаціональної лексики і

термінології наук, що їх обслуговують, не підраховував швидкість, із якою вони долучаються до інших одиниць мови (як, наприклад, у випадку із термінологічними сполученнями «*лінія розмежування*», «*анексований півострів*», «*підконтрольна територія*», «*деескалація конфлікту*»).

Отже, ми можемо говорити, що розвиток лексики відбувається не лише за рахунок її нових шарів у зв'язку з виникненням підсистем нових реалій, хоча саме цей останній процес дає найвідчутніші інновації в лексиці. Деякі терміоеlementи стають ніби постійною зв'язуючою ланкою між реаліями і словами в процесі номінації нових реалій, покажчиком впливу екстралінгвістичних факторів водночас на лексику і словотвір.

Слід враховувати й певні особливості поширення термінів, викликані розвитком ЗМІ: терміни перестають бути доступними лише обмеженому колу фахівців – ними починають оперувати люди, далекі від даної спеціальності. Інтернет, телебачення, радіомовлення, електронні та друковані інформаційні засоби, сприяють поширенню термінів найрізноманітніших галузей науки і техніки до загальнонаціональної мови. Доступність фахової термінології для широкого кола людей може привести й призводить до того, що інколи стираються межі між терміном і НЕтерміном: слова, що входили раніше до складу термінологічної лексики, стають надбанням загальнонаціональної.

Проте при виході терміна за межі фахової літератури не завжди можна говорити про його детермінологізацію. Адже у сфері спеціальної літератури він залишається терміном, не зважаючи на проникнення навіть у розмовну мову. Наприклад: «Третій сценарій – *вакцина* проти *ковіду* буде умовним компонентом протигрипозної вакцини, яку МОЗ рекомендує використовувати перед початком *епідемічного підйому*. Зараз в Україні є трикомпонентні та чотирикомпонентні вакцини проти *грипу*. Як варіант, туди додаватиметься ще й *коронавірусний компонент*, уточнив санітарний лікар». Або: «В Україні міксовий *сценарій*: з 2021 року залишився «хвіст» *штаму Дельта плюс* починає з'являтися *Омікрон*, щодня все більше і більше. За

даними вірусологічного моніторингу, 20% у середньому – це Омікрон, решта – ще Дельта» [20].

Детермінологізація такого плану, коли слово, залишаючись у складі певної термінології, стає зрозумілим для більшості носіїв мови, призводить до певного різновиду полісемії: слово вживається і в термінології, і в загальнонаціональній мові, носії якої розуміють її взагалі, але не знають (і на повинні знати!) тих специфічних особливостей, що поєднують його з реалією, яка лежить в основі терміна. Це стосується й назв різних поширених ліків типу *аспирин*, *пініцилін*, або знаних лікарських препаратів для окремих категорій людей при виявленні захворювань (наприклад, *ацекардин*, *золотасин*, *нівалін*, *соматропін*, *убістезин*, *хоспідермін* тощо). З того факту, що назва *аспирин* відома мільйонам людей, не варто робити висновок, що це слово не входить до складу фармацевтичної термінології.

Отже, можна говорити про повну, або про часткову семантизацію подібних афіксів. У даному випадку ми розуміємо під семантизацією не загальні набуття якогось змісту – в такому розумінні він властивий усім формантам, – а набуття однозначного змісту, що дозволяє відносити слово з цим формантом до певних, чітко визначених лексико-семантичних груп.

Крім детермінологізації, до якої, на нашу думку, слід ставитися обережно. Мабуть, про повну детермінологізацію можна говорити не тоді, коли він стає зрозумілим для більшості носіїв мови – це питання торкається розширення меж світогляду людини, підвищення її освітнього рівня й розширення через це її лексики, – а тоді, коли реалія, номінація якої відбиває термін, перестала бути фаховою, перетворилася на побутову або

на якийсь інший різновид загальнолюдської.

Висновки і перспективи (Conclusions and future perspectives).

Збільшення кількості термінологічних одиниць і, відповідно, обсягу новітніх термінологій, які їх обслуговують – наслідок так званих наукових революцій, котрі здійснюються під могутнім впливом фахових досліджень, які потребують висвітлення за допомогою лексики загальнонаціональної мови. Проаналізовані термінологічні одиниці, що з'явилися у нашому повсякденні та спричинені появою Ковіду, свідчать про особливості їх функціонування у вузьконауковому обігові. Що ж до термінів, які «супроводжують» мілітаристську політику та пов'язані з її ідеологією та наслідками, військовою міццю держави, вони так само співвідносні з реальною дійсністю, вказують на об'єкт і мають власну дефініцію. Поняття поступово розвиваються, зникають одиничні речі, і на перший план виходять особливі предмети даного класу, які мають власну форму, «пишаються» своїм походженням, фіксуються за рахунок досягнутих знань.

«Багатовекторність» смислових одиниць, їх «насиченість», семантичні «оновлення» та поступові «розширення» контекстів використання з часом набувають статусу кодифікованих лексем, які з надзвичайною точністю філюють фрагменти людського буття, формують нашу свідомість, моделюють накопичені знання про предмети та явища в універсальні форми, що передбачають віддзеркалення у нашій свідомості. Здебільшого вони об'єктивні, точні, проте не позбавлені емоційного забарвлення. І не має значення, це слово чи словосполучення – спеціально окреслене поняття є тією одиницею, що визначає диференційні ознаки терміна.

Список використаних джерел

1. Омікрон» в Україні підтверджують у кожного п'ятого хворого. *Слово і Діло. Аналітичний портал*. Режим доступу: <https://www.slovoidilo.ua/2022/02/07/novyna/suspilstvo/omikronom-xvoriye-kozhen-pyatyj-ukrayinecz-kuzin> (дата звернення:

07.01.2022)

2. Вакулик, І. І. Лінгвістичні аспекти наукової комунікації у синхронії та діячронії [Linguistic aspects of scientific communication in synchrony and diachronic] : монографія. Київ: ДП «Прінт Сервіс», 2015. 280 с.

3. Головин, Б. Н., Кобрин, Р. Ю. Лингвистические основы учения о терминах. Москва: Высшая школа, 1987. 105 с.
4. Даниленко, В. П. Научная картина мира. Основы духовной культуры в картинах мира. Режим доступа: <http://slovo.isu.ru/danilenko/articles/nauchnka.rt.htm> (дата звернення: 11.01.2022)
5. Динамічні процеси в сучасному українському лексиконі: Монографія. Київ: Видавничий Дім Дмитра Бураго, 2008. 336 с. Режим доступу: <http://surl.li/bieri> (дата звернення: 07.01.2022)
6. Іващенко, В. Л. Поняття термінопростору: проблема визначення й типологічної диференціації (на матеріалі термінознавчої термінології). Режим доступу: https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/26864/1/lvashchenko_V_L_UVS_2019_129-141.pdf (дата звернення: 07.01.2022)
7. Іващенко, В. Л., Туровська, Л. В. Слов'янське зіставне, порівняльне і типологічне термінознавство кінця ХХ – початку ХХІ століть. *Мовознавство*, 2014, 2, 24-43. Режим доступу: http://term-in.net/upload/iblock/51d/8_vashchenko_279.pdf (дата звернення: 11.01.2022)
8. Кияк, Т. Р., Д'яков, А. С., Куделько, З. Б. Основы терминотворения. Семантические та соціолінгвістичні аспекти. Київ: Видавничий дім КМА, 2000. 270 с.
9. Кочан, І. М. Динаміка і кодифікація термінів з міжнародними компонентами у сучасній українській мові: монографія. Львів, Видавничий центр Львівського національного у-ту ім. І. Франка, 2004. 520 с.
10. Кочан, І. М. Словотвірні норми і термінологія. *Термінологічний вісник. Збірник наукових праць*. 2013. С. 202-209. Режим доступу: <http://surl.li/bidwp>
11. Крижановская, А. В. Актуальные проблемы упорядочения научной терминологии. Киев: Наукова думка, 1987. 161 с.
12. Лейчик, В. М. Терминоведение: предмет, методы, структура. Изд. 3-е. Москва: Издательство ЛКИ, 2007.
13. Politique de l'emprunt linguistique. Québec. Режим доступа: https://www.oqlf.gouv.qc.ca/ressources/bibliotheque/terminologie/20170330_politique_emp_runt.pdf (дата звернення: 09.01.2022)
14. Симоненко, Л. О. Исторична тяглість розвитку української наукової термінології. *Вісник Львівського університету. Серія філологічна*. 2017. Вип. 64(1). С. 320-329. Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/VInu_fil_2017_64\(1\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/VInu_fil_2017_64(1)_38). (дата звернення: 11.01.2022)
15. Симоненко, Л. О. Українське термінознавство кінця ХХ – початку ХХІ ст.: стан і перспективи розвитку. *Мовознавство*. 2018. № 3. С. 39-47. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MoZn_2018_3_6 (дата звернення: 09.01.2022)
16. У вимірах слова : *збірник наукових праць на пошану професора Ірини Кочан / упоряд. О. Антонів, О. Туркевич, І. Фецько*. Львів – Дрогобич: «Посвіт», 2019. 502 с. Режим доступу: <http://surl.li/biexw> (дата звернення: 11.01.2022)
17. Універсальна вакцина чи специфічний бустер: у МОЗ назвали варіанти вакцинації у майбутньому. *Слово і Діло. Аналітичний портал*. Режим доступу: <http://surl.li/biexq> (дата звернення: 11.01.2022)
18. Широков, В. А., Симоненко, Л. О., Остапова, І. В., Надутенко, М. В., Вербиненко, Ю. І. Віртуальні лексикографічні лабораторії в сучасній термінографії. *Термінологічний вісник. Збірник наукових праць*. 2015. С. 101-110. Режим доступу: http://term-in.net/upload/iblock/f2c/termvisnuk_2015_1.pdf (дата звернення: 11.01.2022)
19. Balalaieva, O., Vakulyk, I. Technique of using e-textbooks for teaching latin to students of agricultural higher educational institutions. *Science and Education. Academic Journal of Ushynsky University*. https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2017/8_2017/23.pdf (дата звернення: 11.01.2022)
20. Chaika, O., Savytska, I., Sharmanova, N. (2021). Revisiting Term Studies in Modern Poly-Cultural and Poly-Lingual Contexts: Methodological Approach. *WISDOM*, 19(3), 17-29. <https://doi.org/10.24234/wisdom.v19i3.530>. (дата звернення: 11.01.2022)
21. Kravchenko, N., Chaika, O., Blidchenko-Naiko, V., & Davydova, T. (2021). Polysemantic allusion: Definition, structure and semantics (based on Pratchett's Discworld). *Journal of Language and Linguistic Studies*, 17(4), 1907-1919. <https://doi.org/10.52462/jlls.138>.

References

1. «Omikron» v Ukraini pidtverdzhuiut u kozhnoho piatoho khvoroho [«Omicron» in Ukraine is confirmed in every one of every one of the patients]. (2022). Slovo i Dilo. Analychnyi portal [Word & Deed. Analytical Portal]. URL: <https://www.slovoidilo.ua/2022/02/07/novyna/suspilstvo/omikronom-xvoriye-kozhen-pyatyj-ukrayinecz-kuzin>
2. Vakulyk, I. I. (2015). Lihvistychni aspekty naukovoї komunikatsii u synkhronii ta diakhronii [Linguistic aspects of scientific communication in synchrony and diachronic]. Kyiv. 280.
3. Golovin, B. N. & Kobrin, R. Yu. (1987). Lingvisticheskie osnovy ucheniya o terminah [Linguistic Foundations of the Doctrine of Terms]. Moscow: Vysshaya shkola. 105.
4. Danilenko, V. P. (2010). Nauchnaya kartina mira [Scientific picture of the world]. Osnovy duhovnoj kul'tury v kartinah mira [Fundamentals of spiritual culture in pictures of the world]. URL: <http://slovo.isu.ru/danilenko/articles/nauchnkart.htm>
5. Dynamichni protsesy v suchasnomu ukrainskomu leksykonі (2008): Monohrafiia [Dynamic Processes in the Modern Ukrainian Lexicon: Monograph]. Kyiv: Vydavnychi Dim Dmytra Buraho. 336. URL: <http://surl.li/bieri>
6. Ivashchenko, V. L. (2019). Poniattia terminoprostoru: problema vyznachennia y typolohichnoi dyferentsiatsii (na materialі terminoznavchoi terminolohii) [The Notion of Terminoprostory: the Problem of Identification and Typological Differentiation (on the Material of Terminology of Terminology)]. URL: <http://surl.li/bikog>
7. Ivashchenko, V. L. & Turovska, L. V. (2014). Slovianske zistavne, porivnialne i typolohichne terminoznavstvo kintsia XX–pochatku XXI stolit [Slovak Constitutive, Comparative and Typological Terminology of the End of the Twentieth and Beginning of the Twentieth Century]. Movozaivstvo [Language Studies], 2, 24-43. URL: http://terminet.net/upload/iblock/51d/8_vashchenko_279.pdf
8. Kyiak, T. R. & Diakov, A. S. & Kudelko, Z. B. (2000). Osnovy terminotvorennia. Semantychni ta sotsiolihvistychni aspekty [Fundamentals of Terminology. Semantic and sociolinguistic aspects]. Kyiv: Vydavnychi dim KMA. 270.
9. Kochan, I. M. (2004). Dynamika i kodyfikatsiia terminiv z mizhnarodnymy komponentamy u suchasni ukrainskii movi: monohrafiia [Dynamics and Codification of Terms with International Components in Modern Ukrainian Language: Monograph]. Lviv, Publishing Center of the Lviv National University Franko. 520.
10. Kochan, I. M. (2013). Slovtvirni normy i terminolohiia [Word norms and terminology]. Terminolohichni visnyk. Zbirnyk naukovykh prats [Terminology Newsletter. Collection of scientific works]. 202-209. URL: <http://surl.li/bidwp>
11. Krizhanovskaya, A. V. (1987). Aktual'nye problemy uporyadocheniya nauchnoj terminologii [Actual problems of ordering scientific terminology]. Kyiv: Naukova Dumka. 161.
12. Leychik, V. M. (2007). Terminovedenie: predmet, metody, struktura [Terminology: subject, methods, structure]. Ed. 3. Moscow: LKI Publishing House.
13. Politique de l'emprunt linguistique (2017). Québec. URL: <http://surl.li/bikps>
14. Simonenko, L. O. (2017). Hystorychna tyaglist rozvytku ukrayinskoyi naukovoyi terminologii [Historical traction of the development of Ukrainian scientific terminology]. Visnyk Lvivskogo universytetu. Seriya filologichna [Journal of the Lviv University. Philological Series. 64(1). 320-329. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2017_64\(1\)_38](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vlnu_fil_2017_64(1)_38).
15. Simonenko, L. O. (2018). Ukrainske terminoznavstvo kintsia XX – pochatku XXI: stan i perspektyvy rozvytku [Ukrainian Terminology of the End of the XX Century - the Beginning of the XXI: Status and Prospects of Development]. Movozaivstvo [Language]. 3. 39-47. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/MoZn_2018_3_6
16. Antonov, O. & Turkievich, O. & Fetsko, I. (2019). U vymirax slova: zbirnyk naukovykh prac na poshanu profesora Iryny Kochan [In the measurement of the word: a collection of scientific works on the step of Professor Irina Kochan]. Lviv - Drohobych: «Posvit». 502. URL: <http://surl.li/biexw>
17. Universalna vaktsyna chy spetsyfichni buster: u MOZ nazvaly varianty vaktsynatsii u maibutnomu [Universal vaccine or a specific booster: the Ministry of Health named variants of vaccination in the future]. Slovo i Dilo. Analychnyi portal [Word and Deed. Informational portal.] URL: <http://surl.li/biexq>

18. Shirokov, V. A., & Simonenko, L. O., & Ostapova, I. V., & Nadutenko, M. V., & Verbinenko, Y. I. (2015). Virtualni leksykohrafichni laboratorii v suchasni terminohrafii [Virtual lexicographic laboratories in modern terminography]. Terminolohichni visnyk. Zbirnyk naukovykh prats [Terminology Newsletter. Collection of scientific works]. 101-110. URL: http://term-in.net/upload/iblock/f2c/termvisnuk_2015_1.pdf

19. Balalaieva, O., & Vakulyk, I. (2017). Technique of using e-textbooks for teaching latin to students of agricultural higher educational institutions. Science and education. Academic Journal of Ushynsky University. https://scienceandeducation.pdpu.edu.ua/doc/2017/8_2017/23.pdf (дата звернення: 11.01.2022)

20. Chaika, O., Savytska, I., Sharmanova, N. (2021). Revisiting Term Studies in Modern Poly-Cultural and Poly-Lingual Contexts: Methodological Approach. WISDOM, 19(3), 17-29. <https://doi.org/10.24234/wisdom.v19i3.530>.

21. Kravchenko, N., Chaika, O., Blidchenko-Naiko, V., & Davydova, T. (2021). Polysemantic allusion: Definition, structure and semantics (based on Pratchett's Discworld). Journal of Language and Linguistic Studies, 17(4), 1907-1919. <https://doi.org/10.52462/jlls.138>.

Abstract. Introduction. *The work examines modern names, which are included in the term system as an organized lexical mass, and are used in other subject areas for the purpose of language economy. The author tries to distinguish between determinologization and a family of new terms, which appeared at the beginning of the third millennium in connection with the spread of coronavirus disease, as well as the Russian-Ukrainian war. The goal of the research is to analyze the peculiarities of functioning in the scientific community of some new terminological units that have appeared in our society, caused by the appearance of Kovydou and the unsupported aggression of the Russian Federation against Ukraine. Methods.* *The work uses a structural-typological approach to the language universals in a synchronous and diachronic perspective, which is conditioned by the communicative discourse and is tested at the lexical level.*

Discussion. *The innovations that appear in the vocabulary are the result of nomination, due to which the language units and the objects they signify are related. Also, there are some non-linguistic phenomena that are mirrored in current realities. The term Covid-19 at extraordinary speed became a part of the scientific community, was integrated into modern languages, underwent graphical adaptation, and took "forgotten" terms with it. The article reveals the peculiarities of the spread of neoterms, which are popularized by means of modern media, as well as due to the development of new technologies. The author tries to demonstrate how terms and nonterms are separated, whether there are some interfaces between the function of terms and general national vocabulary, and whether the term is de-terminologized.*

Conclusions. *The increase in the number of terminological units and, accordingly, the volume of new terminologies, which serve them, is the result of so-called scientific revolutions. The new terminologies they serve are the result of the so-called scientific revolutions, which are carried out under the mighty influence of the factual research, which requires elaboration by means of the lexicon of the general national language.*

Key words: *Covid-19, the Russian-Ukrainian war, mass media, terminology, vocabulary, determinology, semantization.*